

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ»**

Харків
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ»**
для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-консалтинг»
денної форми навчання

**Харків
2019**

Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг» денної форми навчання / уклад. О. А. Гриценко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 53 с.

У к л а д а ч О. А. Гриценко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 9 від 16.09. 2018 р.)*

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ

Мета навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії», яка є обов'язковою, – формування системного розуміння основних проблем нинішньої економічної науки, механізмів функціонування господарських систем з урахуванням цього та здатності до прикладання отриманих відомостей у професійній консультативній діяльності. Завдання її: з'ясування головних питань сучасної економічної теорії, її пріоритетних напрямів; систематизація інформації щодо сутності і механізмів функціонування господарських систем за провідними школами сучасної економічної теорії; опанування категоріально-понятійного апарату та методології досліджень різних наукових шкіл; забезпечення фундаментальної та практично-предметної економічної підготовки спеціалістів на базі надбань світової теоретичної думки через аналіз конкретних економічних ситуацій з позицій існуючих шкіл економічної думки; застосування набутих знань для креативного розв'язання фахових завдань та вироблення навиків самостійного аналізу сьогоденної економічної ситуації для їх використання у професії.

При осягненні курсу, який складається з трьох змістових модулів, студенти мають проаналізувати конкретні економічні ситуації, залучаючи різноманітні економічні теорії, охарактеризувати ключові їх течії та погляди найвидатніших представників; розкрити науковий внесок окремих шкіл та їх провідних представників у новітню економічну думку; розглянути упровадження теоретичних висновків досліджень вчених-економістів в економічну політику розвинених західних країн та економіку України.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Модуль І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВЧЕНЬ

Тема 1. Особливості сучасного соціально- економічного розвитку та його відображення в економічних теоріях (4 год)

План

1. Національні та культурні фактори впливу на сучасні економічні течії. Особливості методології пізнання різних економічних течій.

2. Основні етапи розвитку економічної науки. Об'єктивні закономірності виникнення основної течії (mainstream) та альтернативних теорій.

3. Спеціалізація окремих напрямів економічної думки та критерії її класифікації.

4. Особливості економічної думки в Україні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які історичні та культурологічні фактори впливають на виникнення сучасних економічних течій?

2. У чому виявляються особливості методології пізнання сучасної економічної науки?

3. Основні етапи розвитку економічної науки.

4. Головна ідея основної течії (mainstream) економічної теорії.

5. Чому виникають альтернативні погляди в економічній науці?

6. За якими критеріями відбувається спеціалізація сучасної економічної думки?

7. Які напрями дослідження панують в економічній думці в Україні?

8. Які погляди економічної науки відповідають Вашим уподобанням?

Практичні завдання

1. Проаналізуйте зміни соціально-економічних умов за ваше життя та з'ясуйте, яким чином вони вплинули на ваші погляди. Доберіть фактичний матеріал, що ілюструє зміни економічних вчень.

2. Проведіть аналіз історичного шляху економічної теорії відповідно до критеріїв: предмет дослідження; роль держави в економіці; значення об'єктивних економічних закономірностей; режими господарювання; відношення до конкуренції і підприємницької діяльності; місце грошей в економічній практиці; принципи економічної рівноваги; особливості методології пізнання.

Тестові питання

1. *Вивчення сучасних економічних вчень не переслідує мети:*

а) розширити обсяг знань у галузі сучасних економічних теорій;

б) виокремити специфіку предмета та методу дослідження;

в) удосконалити підходи у використанні набутих теоретичних надбань у практиці господарювання;

г) виявити особливості історичних умов виникнення та теоретичні джерела сучасних економічних теорій;

д) критикувати політичні дії економічної влади.

2. *Назвіть основні фактори, що не впливають на зміни наукових поглядів економістів:*

а) особливості механізмів ринкової конкуренції;

б) важелі державного регулювання економіки;

- в) засоби досягнення соціальної справедливості у суспільстві;
- г) військові конфлікти;
- д) поява монополій.

3. *Критерій, за яким не спеціалізуються напрями економічного дослідження, – це:*

- а) відображення цінностей суспільної цивілізації;
- б) вирішення проблем конкретного історичного етапу;
- в) відповідність офіційним ідеологічним ідеям;
- г) забезпечення соціально-економічної рівноваги;
- д) способи накопичення багатства.

4. *Оберіть рису еволюції економічних поглядів, яка не відповідає трансформації методології аналізу:*

- а) дослідження вартості товару;
- б) зміна соціально-економічної мети розвитку;
- в) орієнтація на корисність блага;
- г) аналіз стадій суспільного виробництва;
- д) виявлення природних інстинктів людини.

5. *Економічна наука у своєму розвитку не проходила етап:*

- а) зародження економічної теорії (від виникнення економічної думки до середини XVIII ст.);
- б) виникнення економічної науки (1750–1870 роки);
- в) відкриття і розробки основоположних теоретичних принципів;
- г) кризи економічних поглядів;
- д) змін та розвитку економічних ідей.

6. *Сучасним умовам збільшення накопичення капіталу в сфері торгівлі відповідають ідеї економічної теорії:*

- а) фізіократів;
- б) класичної школи;
- в) меркантилістів;
- г) лібералізму;
- д) інституціоналістів.

7. Теорія економічного зростання належить до напряму економічної теорії:

- а) кейнсіанського;
- б) некейнсіанського;
- в) монетаристського;
- г) неокласичного синтезу;
- д) неоінституціонального.

8. Вкажіть економічну теорію, яка вивчає явища та процеси, що знаходяться поза ринковими умовами:

- а) інституціональна;
- б) неокласична;
- в) неоінституціональна;
- г) довготривалого розвитку;
- д) монетаристська.

9. Загальна ідея сучасних економічних вчень – це:

- а) ідея розподілу доходів;
- б) ідея державного регулювання процесів відтворення;
- в) ідея регулювання грошового обігу;
- г) забезпечення економічного росту;
- д) стимули економічної поведінки.

10. На етапі первісного нагромадження капіталу виникає така економічна теорія, як:

- а) інституціоналізм;
- б) кейнсіанство;
- в) класична;
- г) неолібералізм;
- д) історична школа.

Тема 2. Еволюція сучасної економічної теорії (2 год)

План

1. Об'єктивні умови виникнення неокласичного напрямку.
2. Об'єктивні передумови появи кейнсіанства. Критика Дж. М. Кейнсом основних положень класиків. Основні ідеї книги Дж. М. Кейнса «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей».
3. Історичне та теоретичне підґрунтя становлення інституціональної теорії.
4. Зміна парадигми історичної школи на сучасному етапі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які соціально-економічні умови вплинули на виникнення неокласичного напрямку?
2. Яким чином відбувалась еволюція економічних поглядів?
3. Назвіть передумови та охарактеризуйте напрями розвитку неокласичної теорії.
4. Які основні причини викликали появу кейнсіанства?
5. У чому полягає сутність неолібералізму? Які основні напрями його розвитку?
6. Які рекомендації Дж. М. Кейнс давав щодо державного регулювання економіки?
7. Які основні напрями еволюції сучасного інституціоналізму?
8. У чому полягає актуальність історичної школи сьогодні?

Практичні завдання

1. Заповніть таблицю 1 відповідно до змісту основних напрямів економічного аналізу.

Таблиця 1 – Зміст основних напрямів економічного аналізу

Основні риси дослідження	Напрями економічного аналізу		
	неокласичний	кейнсіанство	інституціоналізм
Основна мета дослідження			
Історична епоха виникнення			
Предмет дослідження			
Характер інформації			
Тип економічної поведінки			
Стимули та мотиви економічної поведінки			
Відношення до державного регулювання економіки			
Шляхи подолання кризи			
Способи боротьби з безробіттям			

2. Проаналізуйте економічний стан України та обміркуйте, ідеї якої економічної теорії найкращим чином віддзеркалюють його та спроможні вплинути на проведення економічної політики.

Тестові питання

1. *Критерієм досягнення загальної економічної рівноваги, на думку Парето, стає:*

- а) максимізація корисності;
- б) виявлення загальної корисності;
- в) зміни у співвідношенні переваг конкретних індивідів;
- г) виявлення граничної корисності;
- д) будь-які зміни, які не завдають сторонам угоди збитків.

2. *Першим напрямом економічної теорії є:*

- а) інституціоналізм;
- б) неолібералізм;
- в) кейнсіанство;
- г) неоінституціоналізм;
- д) неокейнсіанство.

3. *Автором твору «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей» є:*

- а) Дж. Гелбрейт;
- б) У. Мітчел;
- в) Дж. Кейнс;
- г) Дж. Робінсон;
- д) Дж. Коммонс.

4. *Другою спробою неокласичного синтезу, що поєднує кейнсіанську концепцію з неокласичною методологією аналізу, називається теорія:*

- а) П. Самуельсона;
- б) економічної динаміки;
- в) загальної економічної рівноваги;
- г) кумулятивного процесу;
- д) Дж. Хікса.

5. *Методом економічного аналізу, який є пріоритетним у неокласичній теорії, є:*

- а) емпіричний;
- б) функціональний;
- в) каузальний;

- г) діалектичний;
- д) усі надані відповіді правильні.

6. *Модель, яка пояснює зростання економіки за умов фіксованого коефіцієнта капіталоемності у довготривалому періоді, була створена у межах теорії:*

- а) неінституціональної;
- б) неокейнсіанської;
- в) монетаристської;
- г) неокласичного синтезу;
- д) кейнсіанської.

7. *Спосіб зменшення рівня безробіття за концепцією Кейнса передбачає:*

- а) підвищення мінімальної заробітної плати;
- б) збільшення розміру соціальної допомоги;
- в) поліпшення можливостей отримання інформації;
- г) фінансування з бюджету суспільних робіт;
- д) зменшення заробітної плати.

8. *Теорія, яка першою звертає увагу на асиметричність інформації як умову прийняття рішення, – це:*

- а) класична;
- б) кейнсіанська;
- в) інституціональна;
- г) неокласичний синтез;
- д) монетаристська.

9. *Твердження: економіка будується на двох видах обмежень – рідкісності ресурсів і технологічних, які відображають рівень знань і практичної майстерності економічних агентів, належить до економічної теорії:*

- а) інституціональної;
- б) неокласичної;
- в) неінституціональної;
- г) класичної;
- д) монетаристської.

10. *Укажіть, який зміст інститутів охоплює їх головні риси:*

а) будь-які усвідомлено розроблені колективні способи упорядкування індивідуальної поведінки людей;

б) процедури і правила поведінки, санкціоновані законом або звичаєм;

в) законодавчі та регулюючі норми, які захищають інтереси ринкових суб'єктів;

г) організації й адміністративні/політичні структури, які задовольняють потреби різних ринкових суб'єктів;

д) санкції, які накладаються на людей, що порушують загальноприйняті у суспільстві норми.

Модуль II. НЕОКЛАСИЧНА ТЕОРІЯ VS СУЧАСНЕ КЕЙНСІАНСТВО. ІНСТИТУЦІЙНА АЛЬТЕРНАТИВА

Тема 3. Розвиток неокласичної традиції (2 год)

План

1. Еволюція неокласичних поглядів у ХХ ст. та на початку ХХІ ст. Порівняльна характеристика шкіл мікроекономічного аналізу: австрійської, кембріджської, американської, математичної.

2. Сучасні ідеї неолібералізму.

3. Неокласичні теорії економічного зростання (Р. Солоу і Дж. Мід) та неокласичний синтез (П. Самуельсон, Дж. Хікс).

4. Розвиток монетаристської теорії.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які положення кейнсїанства піддаються критиці лібералами?

2. Визначити реальні економічні зміни, які спонукали

до виникнення ліберальних ідей.

3. У чому полягають основні концептуальні положення лібералізму?

4. Які існують основні напрями неоліберальної теорії?

5. Які відмінності у теорії економіки пропозиції від економіки раціональних очікувань?

6. Основні ідеї розуміння ролі грошей в економіці в теорії монетаризму.

7. Яким чином ідеї монетаризму використовуються у практиці регулювання грошового обігу?

8. Що таке таргетування інфляції з погляду неоліберальної теорії?

9. Основні теоретичні положення соціальної ринкової економіки.

Практичні завдання

1. Проведіть порівняльну характеристику неоавстрійської (віденської) школи (Л. фон Мізес і Ф. фон Хайек), чиказької школи (М. Фрідмен), французької (паризької) школи (М. Алле), англійської (лондонської) школи (Л. Ч. Робінс), фрайбурзької школи (В. Ойкен, Л. Ерхард) за такими критеріями: відношення до державного регулювання, роль приватної власності, роль індивіда у ринковій економіці, умови досягнення макроекономічної рівноваги та принципів макроекономічної політики, роль та значення грошей, інфляції, цінового механізму в економіці; характер очікування, вплив фіскальної політики на економіку, розподіл доходів.

2. Наведіть приклад власної економічної поведінки (прийняття рішення) в умовах неоліберальної парадигми.

Тестові питання

1. *Положення економічної теорії, яке не належить до сучасного лібералізму (неолібералізму):*

- а) ринок є найбільш ефективною формою господарювання, що створює найкращі умови для економічного зростання;
- б) пріоритетним має залишатися забезпечення максимальної свободи учасників господарської діяльності;
- в) держава не повинна впливати на прийняття рішень підприємцями;
- г) держава повинна впливати на формування ефективного споживчого попиту;
- д) держава забезпечує виробництво суспільних благ.

2. Школа економічних знань, яка не зараховується до сучасного неолібералізму:

- а) неоавстрійська (віденська) (Л. фон Мізес і Ф. фон Хайек);
- б) чиказька;
- в) англійська (лондонська) (Л. Ч. Робінс);
- г) індустріально-технологічна;
- д) монетаризм (М. Фрідман).

3. Визначте основні риси сучасного напрямку неолібералізму, які не співпадають з рисами класичного напрямку:

- а) акцент оцінки процесів господарювання зміщується у бік макроекономічного аналізу, доповнюючись напрацюваннями неокласики та класичного лібералізму;
- б) в основу дослідження економічного зростання покладені не кількісні параметри особливостей відтворювального процесу, а його якісні характеристики через аналіз змін в інституційному середовищі;
- в) граничні величини у концепціях неолібералів займають незначне місце;
- г) неоліберали не заперечують необхідності державного втручання в економіку за рахунок безпосереднього впливу на процес відтворення функціонування ринку у якісно нових умовах;
- д) пріоритетність грошових факторів над іншими.

4. Монетаризм започаткував один з вчених неолібералізму, а саме:

- а) Ірвінг Фішер;
- б) Мілтон Фрідман;
- в) Людвіг фон Мізес;
- г) Фрідріх фон Хайєк.
- д) Рональд Рейган.

5. Практичні рекомендації, які не можуть бути враховані виходячи з ідей неолібералізму:

а) знизити податки з підприємців для підвищення їх доходів та заощаджень, що зрештою повинно перемістити їх інтерес із сфери відпочинку у сферу виробництва;

б) зниження податків на заробітну плату, що розширює обсяг сукупного попиту;

в) провести приватизацію державних підприємств, що дозволить скоротити державний борг та збільшити надходження до бюджету шляхом підвищення ефективності роботи у приватному секторі економіки;

г) провести бюджетне оздоровлення за рахунок скорочення його видаткової частини та перетворення його на бездефіцитний стан;

д) скоротити витрати на соціальні потреби, оскільки їх зростання загострює бюджетний дефіцит і не стимулює виробничу активність.

6. Школа неоліберального напрямку, яка стверджувала, що питання циклічності економічного розвитку, інвестицій, інфляції і зайнятості повинні вирішуватися завдяки активній ролі держави:

- а) німецька неоліберальна теорія;
- б) фрейбурзька школа неолібералізму;
- в) англійська неоліберальна теорія;
- г) чиказька школа;
- д) шведська школа.

7. Монетаризм – це:

а) одна з найбільш впливових течій у сучасній економічній науці, що належить до неокласичного напрямку;

б) нова абсолютно самостійна сучасна економічна течія;

- в) течія у сучасній економічній науці, що зараховується до кейнсіанського напрямку;
- г) складова класичної економічної теорії;
- д) продовження ідей інституціоналізму.

8. *Оберіть положення монетаризму, що відповідають його основним ідеям:*

- а) основною ланкою економіки вважаються гроші та грошовий обіг;
- б) необхідно обмежити державне втручання в економіку до мінімально можливого, залишаючи тільки проведення кредитно-грошової політики;
- в) попит на гроші залежить від рівня цін, доходу на цінні папери та швидкості обігу грошей;
- г) існує залежність між рівнем грошової маси та циклічними коливаннями економічної активності;
- д) усі надані відповіді правильні.

9. *Гнучка кредитно-грошова політика вважається головним інструментом державного впливу на економіку представниками:*

- а) кейнсіанства;
- б) посткейнсіанства;
- в) неокейнсіанства;
- г) монетаризма;
- д) неокласицизма.

10. *Визначте ключову ідею неокласичної теорії:*

- а) держава є основним суб'єктом регулювання економіки;
- б) головна мета – дослідження об'єктивних економічних закономірностей;
- в) економічна поведінка визначається суб'єктивістськими уявленнями та психологічними мотивами;
- г) поведінка окремого індивіда обмежена інституціональними нормами;
- д) усі наведені відповіді правильні.

Тема 4. Розвиток кейнсіанської традиції (2 год)

План

1. Основні течії сучасного кейнсіанства. Виникнення альтернативних варіантів кейнсіанства.
2. Характерні риси неокейнсіанства. Неокейнсіанські теорії економічного зростання (Р. Харрод, Є. Домара).
3. Криза кейнсіанства у другій половині 70-х років ХХ ст.
4. Особливості методології посткейнсіанства. Нове кейнсіанство (Дж. Стігліц і В. Грінвальд).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які причини спонукали до осучаснення кейнсіанського напрямку?
2. Альтернативні варіанти кейнсіанства.
3. Назвіть основні риси неокейнсіанства.
4. У чому особливості неокейнсіанської теорії економічного зростання?
5. Чим зумовлена криза неокейнсіанських ідей?
6. Особливі методології кейнсіанської теорії.
7. Хто з кейнсіанців та за які дослідження отримав Нобелівську премію?
8. Які особливості притаманні новому кейнсіанству?

Практичне завдання

Прочитайте поданий матеріал та вирішіть, представники якої теорії критикують кейнсіанські пропозиції щодо подолання кризи.

Економісти досягли консенсусу навіть щодо найпростіших рекомендацій про те, що робити в умовах фінансової кризи на кшталт такої, що була у 2007–2008 роках. Ті, хто дотримується лівих поглядів, займають позицію Кейнса, вважаючи, що уряди повинні були скористатися перевагами високого рівня безробіття

й низькими (або негативними) процентними ставками, щоб інвестувати в інфраструктуру. Ті, хто має праві погляди, висловлюють побоювання, що такого роду інвестиції не будуть витрачені належним чином, і вказують на ризик збільшення державного боргу, який попутно створить бюджетну кризу або інфляцію. Ці економісти визнають, що зниження податків стане стимулом для економічного зростання, у той час як кейнсіанці вважають, що за такої умови зростанню сприятимуть державні витрати на соціальну сферу. Обидві сторони звинувачують одна одну в тому, що відновлення проходить дуже повільно: причина – або в надмірній, або в недостатній економії. Оскільки навряд чи вдасться змусити уряди країн погодитися з тим, щоб заходи щодо боротьби з рецесією обиралися навмання і можна було провести контрольні випробування, то ця суперечка ніколи не вирішиться.

Тестові питання

1. *Для досягнення макроекономічної рівноваги держава, на думку Дж. М. Кейнса, повинна активно сприяти:*

- а) підвищенню норми ссудного відсотка;
- б) зменшенню споживчого попиту на інвестиції;
- в) зростанню інфляції;
- г) зменшенню безробіття;
- д) збільшенню сукупного попиту.

2. *Вкажіть лауреатів Нобелівської премії, які не є представниками некейнсіанства:*

- а) С.С. Кузнець;
- б) П. Самуельсон;
- в) Дж. Гобін;
- г) Р. Солоу;
- д) Дж. Коммонс.

3. *Способом зменшення рівня безробіття за концепцією Кейнса є:*

- а) підвищення мінімальної заробітної плати;
- б) збільшення розміру соціальної допомоги;

- в) поліпшення умов отримання інформації;
- г) фінансування з бюджету суспільних робіт;
- д) зменшення заробітної плати.

4. *Об'єктивною передумовою появи неокейнсіанської теорії є:*

- а) необхідність забезпечити темпи економічного зростання для розвитку капіталізму;
- б) незадоволення споживачів якістю продукції;
- в) економічний спад економіки;
- г) надмірне втручання держави в економіку;
- д) діяльність профспілок.

5. *Оберіть положення, які не визначають ідей сучасного неокейнсіанства:*

- а) в основу дослідження економічного зростання покладені не кількісні, а якісні параметри особливостей відтворювального процесу;
- б) граничні величини не визначають умов економічного зростання;
- в) не заперечується необхідність державного втручання в економіку за рахунок безпосереднього впливу на процес відтворення функціонування ринку;
- г) пріоритетність грошових факторів над іншими;
- д) акцент оцінки процесів господарювання зміщується в бік макроекономічного аналізу, доповнюючись напрацюваннями неокласики та класичного лібералізму.

6. *Сприяє створенню інвестиційного клімату згідно з концепціями кейнсіанців:*

- а) доведення ставки відсотка до рівня, що забезпечує граничну ефективність інвестицій;
- б) страхування прямих інвестицій у реальному секторі економіки;
- в) формування довіри до рішень уряду;
- г) зменшення амортизаційних відрахувань;
- д) збільшення мита на імпортований товар.

7. Принциповим при визначенні відмінностей у поглядах неокласиків і неокейнсіанців щодо характеру економічного зростання є положення:

- а) з приводу збалансованості розвитку економіки;
- б) з приводу ролі підприємницької поведінки;
- в) з приводу механізму прийняття інвестиційних рішень;
- г) з приводу значення відносин «капітал-продукт»;
- д) з приводу ролі трудових ресурсів.

8. Визначте вимоги економіки, яка характеризується повною зайнятістю, що висуваються неокейнсіанською теорією для досягнення високих темпів економічного зростання:

- а) забезпечення низької норми заощаджень і низької норми інвестицій;
- б) забезпечення високої норми заощаджень і низької норми інвестицій;
- в) забезпечення високої норми заощаджень і високої норми інвестицій;
- г) забезпечення зниження норми інвестицій і заощаджень;
- д) забезпечення низької норми заощаджень і високої норми інвестицій.

9. Укажіть причини, які сприяли виникненню кейнсіанської теорії:

- а) зростання монополій;
- б) збільшення грошей в обігу;
- в) зростання цін;
- г) «велика депресія»;
- д) Друга світова війна.

10. Кейнс обстоював:

- а) «laissez faire»;
- б) «невидиму руку ринку»;
- в) автоматичне налаштування ринкової економіки;
- г) регулювання капіталізму;
- д) зниження цін на продукти харчування.

Т е м а 5. Інституціональний напрям (2 год)

План

1. Концептуальні положення та основні течії ХХ ст.
2. Особливості методології сучасних інституціональних підходів.
3. Неоінституціональна економіка. Економічна теорія прав власності (А. Алчіан, Г. Беккер, Г. Демсець, Р. Коуз). Теорія трансакційних витрат (О. Вільямсон).
4. Теорія суспільного вибору (Д. Б'юкенен, Е. Доунс, М. Олсон). Соціально-інституціональні технократичні теорії.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які основні течії визначають сучасний розвиток економічної науки?
2. У чому полягає особливість методології дослідження інституціональної теорії?
3. Які провідні риси притаманні неоінституціональній економіці?
4. Які ключові положення характеризують економічну теорію права власності?
5. Які головні положення характеризують теорію трансакційних витрат?
6. Які фундаментальні положення характеризують теорію суспільного вибору?
7. Які пріоритетні ідеї висувуються соціально-інституціональними течіями?
8. На чому роблять наголос представники технократичних теорій?

Практичне завдання

Прочитайте декілька витягів із класичної роботи відомого інституціоналіста Дж. Коммонса «Правові основи капіталізму» (*Legal Foundations of Capitalism*), де пропонується аналіз виникнення та еволюції економічної системи американського капіталізму та механізм відбору чинних норм завдяки, перш за все, судовим органам. Використовуючи чималий історичний та емпіричний матеріал, доведіть значимість правових питань для економічної теорії. Знайдіть відповіді на питання: яким чином цінності суспільства народжуються в економіці; як саме судові органи формують чинні норми; чим визначається поведінка людини в економіці?

Мета цієї книги – піддати критиці еволюційні й біхевіористичні теорії цінності. Економічна теорія працює з двома поняттями: «цінність» і «економіка». Абстрактні міркування, що стосуються цих понять, засновані у підсумку на математичних поняттях «кількість», «час» і «енергія». Ці три поняття невіддільні одне від одного, оскільки кількість і час є вимірюванням енергії. Цінність і економіка розрізняються як два кількісних відношення частин і цілого. Ціле завжди є функцією своїх частин, однак воно може бути сумою частин, а може бути їхнім добутком. Перше – це кількісне поняття цінності; друге – це «фонд цінності», тобто сума цінностей усіх частин, що вимірюються у вигляді цін, а ці останні потім підсумовуються. Отже, сума частин є сумою якоїсь однорідної якості усіх частин.

У той час, як економісти починають з товару чи з почуття індивіда щодо товару, суд починає з угоди. Його елементарний об'єкт дослідження – не індивід, а два індивіди або більше (позивач і відповідач). Товари і почуття, звичайно, залучені в усі угоди, але вони, проте, є попередньою умовою, супутніми елементами або результатами угод. Угодою є дві або більше воля, які дають, беруть, переконують, примушують, ошукують, наказують, підпорядковують, змагаються й керують у світі обмежених ресурсів, механізмів і правил поведінки.

Суд має справу з волею-в-дії. Як для сучасного фізика або хіміка елементарним об'єктом є не атом, а електрон, завжди

багатий на рух, так і для суду елементарним об'єктом є не індивід, а два індивіди або більше в дії. Суд завжди охоплює їхній рух, а цей рух є угода. Угода здійснюється у якийсь момент часу, але угоди переходять одна в іншу протягом певного періоду.

Суди повністю розробили поняття цього процесу в концепції «чинного підприємства», яку вони запозичили зі сфери підприємницької діяльності. «Чинне підприємство» є не чим іншим, як технологічним процесом виробництва і споживання фізичних речей і комерційним процесом купівлі та продажу, запозичення і кредитування, віддавання наказів і підпорядкування відповідно до цехових правил, чинних норм або законів країни.

Отже, економічна теорія у своєму розвитку рухалася від товарів до почуттів і до процесу, а також від принципів механіцизму до принципів обмеженості ресурсів і, нарешті, до принципів чинних норм, що визначають поведінку індивідів.

Тестові питання

1. *За предмет дослідження сучасний інституціоналізм обирає:*

- а) сферу виробництва;
- б) координацію макроекономічної рівноваги;
- в) сферу виробництва та обміну;
- г) координацію економічної поведінки індивіда в умовах відсутності повної інформації;
- д) невиробничу сферу.

2. *Оберіть модель, яку запропонував Коуз для вирішення проблеми зовнішніх ефектів:*

- а) необхідність державного втручання;
- б) вирішення проблеми на рівні фірми;
- в) модель приватної кооперації;
- г) поєднання державних та ринкових інститутів;
- д) застосування альтернативних засобів.

3. *Зазначте способи інтернаціоналізації зовнішніх ефектів, які пропонують представники інституційного напрямку:*

- а) пряме державне регулювання;
- б) використання громадянами звернень до суду;
- в) встановлення режиму приватної власності;
- г) введення коригуючих податків та субсидій;
- д) встановлення виключних прав власності.

4. *В інституційній теорії опортуністична поведінка – це (оберіть найбільш точну відповідь):*

- а) суб'єкт приймає рішення відповідно до своєї особистої вигоди, не враховуючи інтересів інших суб'єктів;
- б) суб'єкт ухиляється від виконання умов контракту;
- в) суб'єкт відмовляється від укладання угоди;
- г) суб'єкти приховують інформацію;
- д) поведінка людини, яка переслідує власну вигоду, не зупиняється перед удаванням до підступності, обману, приховування інформації з тим, щоб ухилитися від дотримання умов договору з метою отримання прибутку за рахунок партнера.

5. *Причиною неповноти інформації є:*

- а) приховування інформації однією стороною угоди;
- б) приховування інформації обома партнерами;
- в) помилки в інтерпретації інформації;
- г) брак інформації;
- д) помилкова думка.

6. *Враховування витрат на створення інститутів передбачає теорія:*

- а) інституційна;
- б) неоінституційна;
- в) неокласичний синтез;
- г) класична;
- д) суспільного вибору.

7. Явища та процеси, які знаходяться поза ринковими умовами, вивчає економічна теорія:

- а) інституціональна;
- б) неокласична;
- в) неоінституціональна;
- г) довготривалого розвитку;
- д) монетаристська.

8. Дискримінація, освіта, шлюб, злочинність тощо вивчаються у межах теорії:

- а) інституціональної;
- б) неокласичної;
- в) неоінституціональної;
- г) довготривалого розвитку;
- д) монетаристської.

9. Обмежену раціональність злочинної поведінки в неоінституційній теорії визначає такий фактор, як:

- а) обмежена кількість грошей;
- б) високі ціни на товари;
- в) відсутність потреби у певному товарі;
- г) збуджений стан;
- д) співвідношення між витратами і вигодами від прийняття рішення про вчинення злочину.

10. Причиною обману як різновиду опортуністичної поведінки є:

- а) психологічні особливості особи;
- б) наявність стимулу ошукати партнера;
- в) зловживання інформацією на основі її асиметричності, навмисне приховування інформації;
- г) відсутність покарання;
- д) навмисне введення іншої сторони в оману.

Модуль **III. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕЧІЇ ХХІ СТ.
У ПРАЦЯХ НОБЕЛІАНТІВ**

**Тема 6. Сучасні теорії мікроекономічного аналізу
нобеліантами (4 год)**

План

1. Сучасна методологія мікроекономічного аналізу.
2. Основні сучасні течії мікроаналізу.
3. Теорія оптимального розподілу ресурсів. Теорія ігор у моделюванні бізнес-процесів і конфліктів.
4. Теорія контрактів. Теорія ринків з «асиметричною інформацією».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Які особливі риси з'являються у методології сучасного аналізу економіки?
2. Який основний предмет сучасних мікроекономічних досліджень?
3. Які основні риси характеризують теорію оптимального розподілу ресурсів?
4. Основні положення теорії ігор.
5. Яку роль теорія ігор виконує у моделюванні бізнес-процесів і конфліктів?
6. Основні риси теорії контрактів.
7. У чому полягають особливості теорії ринків з «асиметричною інформацією»?

Практичне завдання

Безумовно, Ви знаєте про існування біткоїна. Це нове покоління децентралізованої цифрової валюти, яка створена і працює тільки у мережі Інтернет. Її ніхто не контролює, емісія відбувається завдяки діяльності мільйонів комп'ютерів в

усьому світі з використанням програми для обчислення математичних алгоритмів. Саме у цьому полягає суть біткоїна. Так само за біткоїни можна купувати все, що завгодно, в Інтернеті і вони котируються на біржах. Найбільш важлива відмінність біткоїна від усіх інших форм грошей – децентралізація. Жодна установа у світі не контролює біткоїни. У плані незалежності це плюс, але така ситуація може викликати недовіру до його цінності. Національні валюти раніше забезпечувалися золотом або сріблом, зараз – ВВП. Теоретично можна прийти до будь-якого банку країни і обміняти свої паперові гроші на еквівалент у золоті. Біткоїн не забезпечений нічим, це – чиста математика. Він зберігає усю історію транзакцій, які коли-небудь мали місце. Це забезпечується послідовним ланцюжком блоків, або блокчейном. Тому якщо є біткоїн-адреса, яка публічно використовується, то будь-хто може подивитися, скільки біткоїнів у будь-кого на рахунку. Ніхто не дізнається, що адреса належить саме вам, якщо ви самі не повідомите про це. Ті, хто хоче повної анонімності, зазвичай вдаються до нової біткоїн-адреси для кожної транзакції.

У зв'язку із виникненням біткоїна перед економічною теорією постає багато питань.

Як Ви вважаєте, ідеї яких економічних теорій найкращим чином можуть обґрунтувати сутність та зміст біткоїна? На сайті: <https://coinmarketcap.com/ru/currencies/bitcoin/> в режимі on-line відстежується курс біткоїна. Якими стимулами та мотивами керуються люди, купуючи біткоїни? Які фактори впливають на курс біткоїна?

Тестові питання

1. *Основою економіки є господарські плани суб'єктів, які складаються для подолання браку благ, необхідних для задоволення потреб людей. Так вважав:*

- а) Вальтер Ойкен;
- б) Джозеф Стігліц;
- в) Джон Хікс;
- г) Людвіг фон Мізес;
- д) Фрідріх фон Хайек.

2. *Оберіть реальну життєву ситуацію, у якій рідко доводиться стикатися з асиметрією інформації:*

- а) у взаємовідносинах замовника та агента;
- б) у взаєминах між власниками і кредиторами фірми;
- в) у взаємовідносинах робітників та роботодавців;
- г) у родинних стосунках;
- д) на ринку цінних паперів.

3. *У певному напрямі економічної теорії існує твердження: агенти економіки змушені зупинятися не на оптимальних рішеннях, а на тих, що здаються їм найбільш прийнятними відповідно до наявної у них обмеженої інформації. Їхня раціональність буде виражатися у намаганні зекономити не тільки на матеріальних витратах, а й на своїх інтелектуальних зусиллях. За інших рівних умов вони будуть надавати перевагу рішенням, які висувають менше вимог до їх розрахункових можливостей. Це:*

- а) теорія раціональних очікувань;
- б) теорія асиметричної інформації;
- в) конституційна економіка;
- г) неоінституційна економіка;
- д) поведінкова теорія.

4. *Оберіть визначення теорії ігор, що найточніше передає її зміст:*

- а) описує раціональну поведінку в ситуаціях конфлікту;
- б) передбачає ситуацію, яку створює сценарист художніх фільмів;
- в) це психологічні ігри, які мають місце у реальному світі з існуючими ставками, втратами та виграшами;
- г) завжди носить психологічний та експериментальний характер;
- д) результат гри повинен упроваджуватися у реальне життя.

5. *Ігри, які використовуються для дослідження конфліктів, не мають такої ознаки:*

- а) наявність певних правил, які створюють кордони поведінці учасників;
- б) існування кількох альтернативних напрямів дій, які є

доступними для кожного учасника, але кількість їх обмежена;

в) можливості оцінки учасниками наслідків кожного з існуючих рішень, але завжди є певна невизначеність щодо результатів;

г) невизначеність, яка є наслідком того, що результати, отримані одним учасником, частково залежать від вибору, зробленого іншими;

д) жодна зі сторін не приймає рішення іншої.

6. *Працівник знижує рівень зусиль, страхувальник починає недбало ставитися до застрахованого ним майна, а менеджери схильні приймати неоптимальні, на думку власників, рішення. На ці явища звертається увага в економічній моделі:*

а) морального ризику;

б) неповних контрактів;

в) інформаційних сигналів;

г) принципал-агент;

д) асиметрії інформації.

7. *Оберіть того, хто дотримувався принципів мікроекономічного аналізу, стверджував, що про рівновагу можна говорити тільки на макрорівні, критикував кейнсіанство, вважав агрегатні макроекономічні показники Кейнса надуманими абстракціями, відкидав навіть неокласичну ідею загальної економічної рівноваги:*

а) Джозеф Стігліц;

б) Джон Хікс;

в) П. Самуельсон;

г) Людвіг фон Мізес;

д) Фрідріх фон Хайек.

8. *Суб'єкт доводить свою порядність позичальника, освіченого працівника, добросовісного страхувальника тощо. На ці явища звертається увага в економічній моделі:*

а) морального ризику;

б) неповних контрактів;

- в) інформаційних сигналів;
- г) принципал-агент;
- д) асиметрії інформації.

9. *Іграм, які використовуються для дослідження конфліктів, необхідно мати одну з наведених ознак:*

- а) кожна сторона не повинна приймати рішення за іншу сторону;
- б) не існує альтернативних напрямів дій;
- в) можливості оцінки учасниками наслідків кожного з існуючих рішень, але завжди є певна невизначеність щодо результатів;
- г) невизначеність певних дій не дозволить змодельовати конфліктну ситуацію;
- д) кожна сторона має протистояти рішенням іншої.

10. *Функція, яку не повинна виконувати гра:*

- а) аналіз розходження поведінки індивідів із нормативними критеріями раціональності;
- б) гра є інструментом тестування специфічних прогнозів та сценаріїв ескалації реальних конфліктів, змодельованих на основі класичних і сучасних теорій;
- в) ефективного інструменту дослідження конфліктів;
- г) евристична;
- д) допомагати зрозуміти, що поведінка людей має нерациональний характер.

Тема 7. Сучасні теорії макроекономічного аналізу нобеліантами (4 год)

План

1. Особливості предмета та методології сучасних макроекономічних досліджень. Емпіричні дослідження причинно-наслідкових зв'язків у макроекономіці (С. Крістофер).

2. Теорія економічної політики під впливом очікувань суспільства на розвиток економічних процесів.
3. Теорія ринкової влади та механізми її регулювання.
4. Дослідження у галузі економічної організації (С. Остром, О. Вільямсон).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягають особливості предмета дослідження сучасних макроекономічних досліджень?
2. Які особливі методологічні інструменти використовуються у сучасних макроекономічних дослідженнях?
3. Назвіть основні ідеї теорії економічної політики.
4. Які фактори впливають на економічну політику в сучасних умовах?
5. Хто є суб'єктом економічної політики?
6. У чому сьогодні виявляється ринкова влада?
7. Механізм регулювання ринкової влади фірми.
8. Які ідеї є фундаментом теорії економічної організації?

Практичні завдання

1. Розкрийте головні інструменти монетарної політики нових монетаристів. Поясніть, яку роль відводять нові монетаристи монетарній політиці як інструментарію державного макроекономічного регулювання економіки.
2. Проведіть порівняльну характеристику «Спільне і відмінне у сучасних макроекономічних теоріях» за такими критеріями: оцінка приватнопідприємницької діяльності; причини нестійкості приватнопідприємницької діяльності; умови та фактори досягнення рівноваги на мікро- та макро-рівнях; принципи макроекономічної політики; роль та значення грошей в економіці; вплив швидкості обігу грошей; характер

очікування; вплив фіскальної політики на економіку; значення інфляції; розподіл доходів; домінування часових меж; пристосування цін та ринку.

Тестові питання

1. Термін «соціальне ринкове господарство» вперше використав:

- а) Дж. М. Кейнс;
- б) А. Мюллер-Армак;
- в) М. Фрідмен;
- г) П. Самуельсон;
- д) К. Менгер.

2. Нобелівська премія 2018 р. була присуджена Полу Ромеру, який досліджував, яким чином технологічні інновації та знання стають додатковим фактором виробництва, а накопичення цих знань позитивно впливає на продуктивність праці й капітал. Основою його дослідження стала методологія економічної теорії:

- а) неокласичної;
- б) кейнсіанства;
- в) поведінкової;
- г) класичної;
- д) неокейнсіанства.

3. Лідер чиказької школи неолібералізму М. Фрідмен у своїй концепції державного регулювання економіки основними вважає принципи:

- а) пріоритетності негрошових чинників;
- б) пріоритетності грошових чинників;
- в) стабільності «кривої Філіпса»;
- г) нестабільності «кривої Філіпса»;
- д) стабільності темпу зростання кількості грошей з урахуванням «природної норми безробіття».

4. У сучасному суспільстві формується меритократія – творча меншість, що йде на зміну технократії. Це доводять представники:

- а) соціально-інституціонального напрямку;
- б) неоінституціонального напрямку;
- в) неокласичного напрямку;
- г) неоліберального напрямку;
- д) неокейнсіанства.

5. Оберіть фактори, які не враховуються у концепції непослідовності політики у часі:

- а) зростання обсягів фінансових ринків, що підвищує вимоги щодо забезпечення їхньої стабільності;
- б) зростаючої незалежності монетарних органів, зокрема центральних банків;
- в) загострення проблеми очікувань економічних суб'єктів, у тому числі на фінансових ринках;
- г) саморегулююча ринкова система працювала недостатньо відкрито і прозоро;
- д) необхідність збільшення розміру валового внутрішнього продукту.

6. В умовах невизначеності інформації необхідно зменшити вплив держави на економіку, доступність до інформації різна, що призводить до послаблення мотивів підприємців до максимізації прибутку. На таких методологічних засадах будується:

- а) поведінкова теорія;
- б) теорія асиметричної інформації;
- в) теорія ігор;
- г) неокласична теорія;
- д) теорія економічної політики.

7. Теорія, яка розглядає умови формування ринкової влади в економіці:

- а) класична;
- б) лібералізації;
- в) ринкової влади;
- г) ігор;
- д) монетаристська.

8. *Інституційні зміни у суспільстві не пов'язані з:*
а) процесом трансформації формальних інститутів;
б) процесом трансформації неформальних інститутів;
в) зміною відповідних механізмів контролю за їх виконанням;

- г) зміною ідеологічних концепцій;
д) бажанням суб'єктів політичної влади.

9. *Нобелівська премія 2018 р. присуджена:*

а) за роботи у галузі глобального довгострокового макроекономічного аналізу, що враховує зміну клімату та вплив інновацій на економічне зростання;

б) за роботи у галузі макроекономічного розвитку з урахуванням змін у сфері цінних паперів;

в) за дослідження факторів економічної поведінки людини в умовах невизначеності та ризику;

г) за дослідження умов досягнення макроекономічної рівноваги;

д) за дослідження у галузі мікроекономічних процесів.

10. *Сучасний економічний напрям, що концентрує свою увагу на дослідженні макроекономічних закономірностей:*

а) неокейнсіанство;

б) маржиналізм;

в) інституціоналізм;

г) неінституціоналізм;

д) неокласицизм.

Т е м а 8. Поведінкова економіка (4 год)

План

1. Історичний фон появи поведінкової економіки.

2. Типи моделей поведінки людини. Модель обмеженої раціональності. Модель перемінної раціональності. Нестандартні переваги. Нестандартні стратегії прийняття рішення. Вибір в умовах невизначеності та ризику.

3. Соціальні, когнітивні емоційні та психологічні фактори прийняття рішення. Поведінкова теорія фірми.

4. Основні ідеї твору Р. Талера «Нова поведінкова економіка».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає різниця між стандартною економічною теорією та поведінковою економікою?

2. Загальні принципи поведінкової економіки.

3. Чому поведінкову економіку називають міждисциплінарною галуззю знань?

4. Як фактори визначають ірраціональність прийняття рішення?

5. Чому безкоштовна пропозиція настільки ефективна, що спонукає людину придбати речі, які їй не потрібні?

6. Які психологічні фактори впливають на вибір споживача, підприємця, клієнта?

7. Яким чином соціальні норми та моральні якості впливають на рішення людей?

8. Чи завжди гроші є спонукальним мотивом поведінки людей?

9. Які ефекти поведінки впливають на прийняття рішення?

10. Чому кодекс поведінки у компанії знижує кількість випадків нечесної поведінки співробітників?

Практичні завдання

1. Ден Аріелі у своїй книзі «Поведінкова економіка» наводить приклад вибору, який роблять люди за наявності трьох варіантів передплати на видання:

- Електронна версія за 59\$;
- Печатна версія за 125\$;
- Печатна та електронна версії за 125\$;

Який із варіантів обрали б Ви? Порівняйте свої міркування з тими, що є на сайті: <https://azinkevich.com/povedencheskaya-ekonomika/>

2. Наведіть приклад ситуації, коли Ви стали об'єктом маніпулювання. Які ефекти поведінки вплинули на Ваше рішення?

Тестові питання

1. *Оберіть фактори, які впливають на ірраціональність людської поведінки:*

- а) обмежена кількість грошей;
- б) високі ціни на товари;
- в) відсутність потреби у певному товарі;
- г) збуджений стан;
- д) психічний розлад.

2. *Якщо у магазині пропонується «Другий товар – безкоштовний», зазначте, що обирає покупець відповідно до логіки Р. Талера:*

- а) покупець відмовляється від придбання другого товару;
- б) покупець приймає рішення відповідно до своєї потреби;
- в) покупець відмовляється від запланованої покупки на користь менш привабливої, але безкоштовної речі;
- г) покупець відмовляється купувати будь-який товар;
- д) покупець звертається до продавця для отримання додаткової інформації.

3. *«Ефект володіння» при прийнятті рішення полягає у тому, що:*

- а) володіння привабливою річчю превалює над бажанням продати її за більш високу ціну;
- б) виникає стимул продати необхідну річ за умови збільшення ціни на неї;
- в) якщо товар стане дешевшим за придбану ціну, людина однаково не відмовиться від неї;

- г) людина прийме рішення залишити у себе необхідну річ, якщо буде орієнтуватися на психологічний прибуток;
- д) людина відмовляється від подарунка.

4. Принцип «вибір за замовчуванням» працює так:

- а) суб'єкт намагається ухилитися від умов контракту;
- б) автоматичне прийняття рішення людина вважає більш нормальним, ніж самостійно прийняте рішення, що потребує додаткових психологічних зусиль;
- в) за відсутності інформації людина поводить себе недосвідчено раціонально;
- г) одна зі сторін контракту поводить себе несумлінно;
- д) людина приймає рішення звільнитися.

5. У принципі «помилка підприємця» закладено зміст:

- а) помилка планування та надлишок людського оптимізму;
- б) орієнтація на збільшення прибутку;
- в) підприємець орієнтується на зростання прибутку;
- г) підприємець не враховує ризиків;
- д) підприємець аналізує фінансовий стан своєї фірми.

6. Оберіть положення поведінкової економіки, що відповідає її змісту:

- а) коли потрапляємо у ситуації, у яких особистий фінансовий добробут стикається з нашими моральними стандартами, ми здатні по-новому поглянути на реальність, уявити собі світ відповідно до власних егоїстичних інтересів і, отже, допустити можливість обману;
- б) людина для прийняття рішення витрачає занадто багато грошових коштів;
- в) мотиви поведінки людей визначаються її потребами;
- г) прийняття рішення відбувається в умовах асиметричної інформації;
- д) люди роблять несприятливий вибір унаслідок обману протилежної сторони.

7. *Визначте явище, яке досліджується поведінковою економікою:*

- а) необхідність державного втручання в економіку;
- б) наслідки економічних криз;
- в) прийняття рішення на основі суб'єктивних уявлень;
- г) механізм встановлення рівноваги на конкретних ринках;
- д) поведінка фірми.

8. *Пріоритетним методом економічного аналізу поведінковій економіці є:*

- а) емпіричний;
- б) функціональний;
- в) каузальний;
- г) діалектичний;
- д) усі наведені відповіді правильні.

9. *Поведінкова економіка формується на концептуальних ідеях:*

- а) неокласичного аналізу;
- б) неоінституціонального аналізу;
- в) неокейнсіанського аналізу;
- г) монетаристської теорії;
- д) маржиналізму.

10. *На дослідженні економічної поведінки суб'єктів увагу не концентрує:*

- а) поведінкова економіка;
- б) маржиналізм;
- в) інституціоналізм;
- г) класична теорія;
- д) теорія асиметричності інформації.

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

нормативно-правові акти

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20. 21–22. Ст. 144. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. Ст. 30. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 р. № 698-ХІІ (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 14. Ст. 168. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>

Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zah>

Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

підручники

Базилевич В. Д., Леоненко П. М., Гражевська Н. І., Гайдай Т. В. Історія економічних учень: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2015. 567 с.

Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Москва: Дело ЛТД, 1994. 720 с.

Історія економіки та економічної думки: підручник / за заг. ред. О. Ю. Амосова, В. О. Сивоконя. Харків: Магістр, 2013. 599 с.

Історія економіки та економічної думки: підручник / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 791 с.

Історія економічних вчень: підручник / за ред. В. М. Тарасевича, Ю. Є. Петруні. Київ: Центр учб. літ., 2013. 352 с.

Чухно А. А., Юхименко П. І., Леоненко П. М. Сучасні економічні теорії: підручник. Київ: Знання, 2007. 878 с.

Юхименко П. І. Історія економіки та економічної думки: підручник. Київ: Знання, 2011. 646 с.

навчальні посібники

Богиня Д. П. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: ХНУ, 2010. 428 с.

Вербова О. С., Вербовий М. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2000, 2013. 312 с.

Економіка інтелектуальної власності / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2015. 120 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12373/1/Shevchenko_2015.pdf

Історія економіки та економічної думки / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. Харків: НТУ «ХП», 2010. 335 с.

Історія економіки та економічної думки: XX – початок XXI ст.: навч. посіб. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Київ: Знання, 2011. 582 с.

Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Степаненка. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.

Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. С. М. Шкарлета. Чернігів: Нац. технол. ун-т, 2015. 263 с.

Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посіб. / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2011. 512 с.

Колесніченко І. М. Інституціональна економіка: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2015. 236 с.

Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2014. 499 с.

Леонідов І. Л. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. 82 с.

Нематеріальна економіка та управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Екон. теорія та право. 2013. № 3. С. 217–349. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11014?mode=full>

Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 325 с.

Нікола С. О. Історія економіки та економічної думки: навч.-метод. посіб. Одеса: ОНУ, 2015. 131 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид., змін. та допов. Харків: Право, 2013. 136 с.

Стадник Г. В., Решетило В. П., Штефан С. І. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: ХНУМГ, 2014. 230 с.

Теліщук М. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Ірпінь: Нац. ун-т ДПС України, 2015. 555 с.

Ткач А. А. Інституційна економіка. URL: <http://uchebniks.net/book/303-institucionalna-ekonomika-navchalnij-posibnik-tkach-a>

Хиллман Арье Л. Государство и экономическая политика. Возможности и ограничения управления: учеб. пособ. Москва: Издат. дом ГУ ВШЭ. 2009. 879 с.

Чорна Л. О. Історія економіки та економічної думки. Вінниця: ВТЕІ КНТУУ, 2015. 323 с.

Шевчик Б. М. Сучасні економічні теорії глобальних систем: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2000, 123 с.

монографії

Абрамов В. Ф., Артемова Т. И., Бескрылова О. С. Институциональные проблемы современного государства: монография. Донецк: ДонНТУ, 2011. 372 с.

Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво: монографія. Київ: Знання України, 2015. 463 с.

Гальчинський А. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань: монографія. Київ: Либідь, 2013. 472 с.

Гвидо К. Будущее права и экономики. Очерки о реформе и размышления / под науч. ред. М.И. Одинцовой; пер. с англ. И. Кушнарева. Москва: Ин-т Гайдара, 2016. 304 с.

Горкіна Л. П., Чумаченко М. Г., Шубін О. О. XX століття в історії української економічної думки: коротка ретроспектива: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. 141 с.

Дуглас Н. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ. 2017. 352 с.

Кейнс Дж. М. Избранные произведения. Москва: Экономика, 1993. 543 с.

Коммонс Дж. Правовые основы капитализма. Москва: Высш. шк. экономики, 2011. 414 с.

Коуз Р. Природа фирмы. Москва: Дело, 2001. 123 с.

Маршалл А. Принципы экономической науки: в 3-х т. Т. 1. Москва: Прогресс, 1993. 594 с.

Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. Москва: Начала, 1997. 188 с.

Ойкен В. Основные принципы экономической политики. Москва: Прогресс, 1995. 494 с.

Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу: монографія / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. 275 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4596>

Уорнер М., Витцель М. Виртуальные организации. Новые формы ведения бизнеса в XXI веке. Москва: Добрая книга, 2005. 296 с.

Фридмен М. Количественная теория денег. Москва: ТЕИС, 1996. 412 с.

Хайек Ф. Право, законодательство и свобода: современное понимание либеральных принципов справедливости и политики. Москва: ИРИСЭН, 2006. 644 с.

Ходжсон Д. Экономическая теория и институты. Манифест современной институциональной теории. Москва: Дело, 2003. 464 с.

статті

Hrytsenko A. A., Hrytsenko O.A. The emergence of information and network economy as the basis of the law economy. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 49–56. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/the-emergence-of-information-and-network-economy-as-the-basis-of-the-law-economy/>

Shevchenko L. S. Accessibility in higher education in the context of implementation of the Law of Ukraine «On higher education». *Економічна теорія та право*. 2015. № 4 (23). С. 88–97. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/accessibility-in-higher-education-in-the-context-of-implementation-of-the-law-of-ukraine-on-higher-education/>

Борейко В. Можливість поєднання в сучасних економіках ідей кейнсіанства та монетаризму. *Вісник економічної науки України*. 2013. № 2. С. 17–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2013_2_6

Геєц В. М. Проблемность структурных трансформаций экономики стран с развивающимися рынками. *Економіка та прогнозування*. 2009. № 1. С. 54–69.

Геєць В. М. Модернізація в системі «Суспільство – держава – економіка». *Журнал європейської економіки*. 2014. Т. 13 (№ 2). С. 111–124. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/13163/1/%D0%93%D0%B5%D1%94%D1%86%D1%8C%20%D0%92..pdf>

Геєць В. Політико-економічні засади дослідження сучасного суспільства. *Економічна теорія*. 2015. № 3. С. 5–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_3_2

Горняк О. В. Еволюція концептуальних підходів до аналізу фірми в економічній теорії. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка. 2016. Т. 21. Вип. 7(1). С. 79–82. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7(1)_19)

Гриценко О. А. Верховенство права в контексті економічної теорії. *Економічна теорія та право*. 2015. № 3. С. 77–88. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/верховенство-права-в-контексті-еконо/>

Гриценко О. А. Економічна теорія права: теоретико-методологічне поле дослідження. *Формування ринкової економіки: зб. наук. пр.* 2014. Вип. 31. С. 193–203. URL: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/7284>

Зверяков М. І. Про зміну моделі економічного розвитку. *Економіка України*. 2015. № 6. С. 41–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2015_6_5

Квач Я. Тенденції розвитку сучасного кейнсіанства. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. № 9. С. 80–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2015_9_10

Колінець Л. Б. Трансформація світового фінансового порядку: роль кейнсіанства та неолібералізму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнар. економ. відносини та світ. госп-во. 2016. Вип. 8(1). С. 102–105. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_8\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_8(1)_26)

Корнильская В. Биткоин и блокчейн сквозь призму глубинных условий финансового и социально-экономического развития. *Экономическая теория*. 2017. № 4. С. 60–76.

Кутрань К. В. Еволюційна логіка і політекономія: від класичної школи до сталого розвитку. *Європейські перспективи*. 2014. № 5. С. 138–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpre_2014_5_26

Куц Г. М. Неолібералізм в європейській та англо-американській традиціях. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 133. С. 249–258. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_133_26

Мага А. М. Німецька історична школа як джерело становлення інституціональної економічної теорії. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економ. науки. 2015. № 2(2). С. 189–192. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2\(2\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2(2)_43)

Марченко О. С. Юридичний консалтинг у системі правової економіки. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4. С. 67–76. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/юрідичний-консалтинг-у-системі-право/>

Набатова О. О. Поведінковий підхід до економічного аналізу права. *Економічна теорія та право*. 2015. № 4. С. 109–121. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/4-109-121.pdf>

Несененко П. Г., Артеменко О. А. Економічна система А.-Ж. Тюрго як початок становлення наукового стану економічної думки. *Економічна теорія*. 2010. № 4. С. 85–92.

Несторенко О. П. Карл Менгер: учений-теоретик, наставник, фундатор австрійської традиції. *Економічна теорія*. 2012. № 2. С. 72–84.

Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти формування

мережевої економіки. *Економічна теорія та право*. 2015. № 1 (20). С. 76–84. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/теоретичні-аспекти-формування-мереж/>

Овсієнко О. В. Правова економіка: зміст та за-
сади функціонування. *Економічна теорія та право*.
2015. № 2. С. 100–109. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/%E2%84%96-2-100-109.pdf>

Петінова О. Філософське осмислення неолібералізму:
чиказька та австрійська школи. *Вісник Інституту розвитку
дитини*. Серія: Філософія, педагогіка, психологія. 2013.
Вип. 28. С. 57–63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2013_28_13

Плескач В. Л., Затоначкая Т. Г., Олексюк Л. В. Проб-
леми розвитку електронної комерції в Україні. *Економіка
України*. 2017. № 11. С. 73–85.

Попов О. Є. Генезис та еволюція концепції прав
власності в контексті розвитку сучасної інституціональної
теорії. *Бизнес Інформ*. 2013. № 3. С. 6–11.

Скупінський О. В. Конституційна економіка: по-
няття та перспективи для України. *Форум права*.
2011. № 1. С. 909–914. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=FP_index.htm_2011_1_146

Співачук В. Л. Економічна теорія та економічна полі-
тика: алгоритм комунікації. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1.
С. 107–111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_1_20

Тарасевич В. М. Про державно-капіталістичну
обумовленість інноваційного розвитку національної економіки.
Економіка України. 2017. № 11. С. 16–32.

Ткаченко Ю. В. Конституційні засади економічної
системи України. *Форум права*. 2014. № 2. С. 428–431. URL:
http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_75.pdf

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-
економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів.
Економічна теорія та право. 2015. № 2. С. 9–20. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Проведення підсумкового контролю (іспиту) з навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» відбувається за такою шкалою:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ ім. Ярослава Мудрого
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю несуттєвих помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

5. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та економічних поглядів.
2. Національні та культурні фактори впливу на сучасні економічні течії.
3. Спеціалізація окремих напрямів економічної думки.
4. Критерії класифікації і порівняльний аналіз основних напрямів економічної теорії.
5. Сучасна економічна думка в Україні. Новітні технології прикладного аналізу в економічній теорії.
6. Еволюція сучасної економічної теорії.
7. Неокласичний напрям, його зміст та особливості.
8. Причина виникнення кейнсіанства, його зміст та сучасні напрями розвитку.
9. Причини та фактори виникнення інституціонального напрямку економічних досліджень.
10. Розвиток неокласичної традиції в економічній теорії. Порівняльна характеристика шкіл мікроекономічного аналізу: австрійської, кембріджської, американської, математичної.
11. Еволюція неокласичної теорії у ХХ ст. та на початку ХХІ ст.
12. Теорії монополії та конкуренції (Дж. Робінсон і Е. Чемберлін).
13. Неокласичні теорії економічного зростання (Р. Солю і Дж. Мід).
14. Неокласичний синтез (П. Самуельсон, Дж. Хікс).
15. Розвиток монетарної теорії. Економічні ідеї чиказької школи. Економіка пропозиції А. Лаффера.
16. Основні течії сучасного кейнсіанства.
17. Теоретична система Дж. М. Кейнса.
18. Поширення кейнсіанства та його особливості у різних країнах.
19. Криза кейнсіанства у другій половині 70-х років

XX ст.

20. Виникнення альтернативних варіантів кейнсіанства.
21. Інституціональний напрям.
22. Концептуальні положення та основні течії економічної теорії у 20–80 роках XX ст.
23. Особливості методології сучасних інституціональних підходів.
24. Неоінституціональна економіка.
25. Економічна теорія прав власності.
26. Теорія суспільного вибору.
27. Еволюційна економіка.
28. Соціально-інституціональні технократичні теорії.
29. Сучасні теорії мікроекономічного аналізу у працях нобеліантів.
30. Теорія оптимального розподілу ресурсів.
31. Теорія ігор у моделюванні бізнес-процесів і конфліктів.
32. Статистичні дослідження показників ринкової економіки: споживчих та біржових цін, банківських відсотків.
33. Теорія контрактів та теорія ринків з «асиметричною інформацією».
34. Сучасні теорії макроекономічного аналізу у працях нобеліантів.
35. Теорія економічної політики.
36. Макроекономічні дослідження впливу очікувань суспільства на розвиток економічних процесів.
37. Психологічні аспекти прийняття рішень в умовах економічної невизначеності.
38. Теорія ринкової влади та механізми її регулювання.
39. Теорія інтертемпоральних відносин та прогнозування у макроекономічній політиці.
40. Історичні умови появи поведінкової економіки.
41. Порівняльна характеристика стандартної моделі поведінки та моделі обмеженої раціональності.
42. Нестандартні переваги та нестандартні стратегії прийняття рішення.

43. Характер ірраціональності при прийнятті рішення.
44. Вибір в умовах невизначеності та ризику.
45. Соціальні, когнітивні, емоційні та психологічні фактори прийняття рішення.
46. Ефекти нераціональної поведінки.
47. Зміна мотивів економічної поведінки.
48. Психологічні особливості поведінки підприємця.
49. Поведінкова теорія фірми.
50. Особливості поведінкової економіки у праці Р. Талера «Нова поведінкова економіка».

ЗМІСТ

1. Загальні поради.....	3
2. Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи.....	4
3. Список літератури.....	39
4. Критерії оцінювання рівня підготовки студентів.....	47
5. Питання до іспиту.....	48

Навчальне видання

Електронне видання

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ»**

для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-консалтинг»
денної форми навчання

У к л а д а ч ГРИЦЕНКО Олена Аврамівна

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *Л. М. Рибалко*

Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*